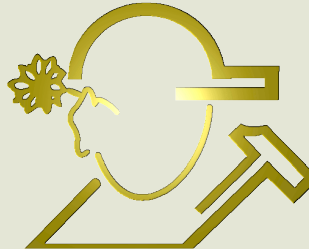

Temmuz 2026 Sendika Üye İstatistiklerinin Dili

DOÇ. DR. EMİRALİ KARADOĞAN

AĞUSTOS 2026, ANKARA

FİŞEK ENSTİTÜSÜ ÇALIŞAN ÇOCUKLAR
BİLİM VE EYLEM MERKEZİ VAKFI

Giriş

Aylardan Temmuz ve yine gündemimiz sendikaların altı aylık sendikal faaliyetleri. İşçi sendikalarının 2026 Ocak'tan bu yana gösterdikleri performansların bir göstergesi olan sendika üye istatistikleri, yani "İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2026 Temmuz Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ" 28 Temmuz 2026 tarihli ve 33323 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlandı.

Geçmiş dönemlerde olduğu gibi, biz de bu bilgi notumuzda hem bu verileri biraz daha anlaşılır hem de bu verilere etki eden dinamikleri daha görünür kılmaya çalışacağız. Fakat bu dönem bir format değişikliği yapıyoruz: İlgili istatistik dönemini sadece sendika üye istatistikleri üzerinden değil, aynı zamanda ilgili dönemdeki, başta sendikal haklar olmak üzere çalışma yaşamındaki mücadeleleri de aktarmanın uygun olacağını ve bunun sendikal istatistikleri daha anlaşılır kılacağını düşündük.

Bu amaçla ilgili Ocak-Temmuz 2026 döneminde basına yansıyan haberler üzerinden bir derleme ve değerlendirme yaptık. Dolayısıyla bu çalışma iki bölüm olarak hazırlandı. Birinci bölüm geçmiş dönemlerdeki formatı içerecek şekilde hazırlandı. İkinci bölümde de dönem boyunca Interpress haber ajansından ulaşabildiğimiz ve günlük olarak arşivlediğimiz ilgili döneme ait emek mücadelesinden haberlerin değerlendirmesini yaptığımız bir bölüm olarak hazırlandı.

Bölüm 1

Sendika istatistikleri bize ne anlatıyor?

Aylardan Temmuz ve yine gündemimiz sendikaların altı aylık sendikal faaliyetleri. İşçi sendikalarının 2026 Ocaktan bu yana gösterdikleri performansların bir göstergesi olan sendika üye istatistikleri, yani “*İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2026 Temmuz Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ*” 28 Temmuz 2026 tarihli ve 33323 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlandı. Geçmiş dönemlerde olduğu gibi, biz de bu bilgi notumuzda hem bu verileri biraz daha anlaşılır hem de bu verilere etki eden dinamikleri daha görünür kılmaya çalışacağız.

Tablo-1’de Ocak 2026 ile Temmuz 2026 istatistik dönemi arasında, işkollarında faaliyet gösteren işyerlerinde kayıtlı (Sendikalı olabilecek) işçi sayılarının değişim seyri verilmiştir. Yayınlanan istatistiklere göre sendikalı olabilecek işçi sayısı 17 milyon 630 bin 475’tir. Bir önceki dönem Ocak - 2026’daki sayı ise 16 milyon 699 bin 84’dü. son altı ayda sendikalaşabilecek işçilerin sayısı 931 bin 391 kişi artmış görünüyor. Diğer bir ifade ile istihdam bir önceki istatistik dönemine göre yüzde 5,6 genişlemiştir. Grafikte de görüleceği gibi istihdam artışının özellikle mevsimsel etkilere bağımlı 01 No’lu Avcılık, Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık, 13 No’lu İnşaat ile 18 No’lu Konaklama ve Eğlence işkollarında yoğunlaştığı görülmektedir. Grafikte Temmuz 2025 - Ocak 2026 istatistikleri bu sektörlerdeki istihdamın bahar-yaz döneminde arttığı, sonbahar-kış döneminde ise azaldığını gösteriyor. Bir önceki döneme göre 931 bin 391 kişilik istihdam artışının yaklaşık yüzde 52’si sadece 13 No’lu İnşaat ile 18 No’lu Konaklama ve Eğlence işkollarında gerçekleşmiştir. Bir sonraki istatistikte ise mevsimsel etkilere bağlı olarak bu iş kollarında dramatik bir düşüşün yaşanacağını öngörebiliriz.

Daha önce de ifade etmiş olduğumuz gibi sendikalı olabilecek işçi sayısının artmasına karşın, sendikalara üye işçi sayısı aynı düzeyde artmadığı için sendikalaşma oranı düşmüştür. Tablodan da görüldüğü gibi sadece 17 No’lu Sağlık ve Sosyal Hizmetler işkolunda hem işkolunda çalışan işçi sayısı hem de sendikalı işçi oranı düşmüştür.

İstihdamdaki artış sendikalı işçi sayısına yansımamış

İstatistiki verilere göre, 17 milyon 630 bin 475 işçinin sadece 2 milyon 432 bin 789’u sendika üyesi görünüyor. Bu rakam sendikalı olabilecek işçilerin yüzde 13,798’ine denk düşüyor. Bir önceki dönem ise sendikaya üye olan işçi sayısı 2 milyon 413 bin 790’dı ve bu sayı sendikalı olabilecek işçilerin de yüzde 14,454’üne denk düşüyordu. Her ne kadar sendikaya üye sayısı bir önceki döneme kıyasla 18 bin 999 kişi artmış olsa da, istihdamdaki artışa oranla düşük kalmıştır. Dolayısıyla istihdamdaki artışa paralel olarak sendikalı işçi sayısı artmadığı için sendikalı işçi oranı düşük kalmıştır.

Daha sonra da değineceğiz ancak burada yeri geldiği için belirtmekte fayda var: 246 sendikanın sadece 60’ı barajı geçmiştir. Barajı geçen sendikaların üye sayısı 2 milyon 343 bin 023 kişidir. Barajı geçemeyen ve geriye kalan 186 sendikaya üye 89 bin 766 işçi ise toplu iş sözleşmesi başta olmak üzere sendikal faaliyetlerin kapsamında değildir. Bu işçiler sendikalı görünenlerin yüzde 3,7’sine denk düşmektedir. Dolayısıyla sendikalaşma oranı sendikal haklardan faydalanabilmeyi gerektirdiğini düşündüğümüzde bu oran gerçeği yansıtmamaktadır. Diğer bir ifade ile sendikalı olmalarına karşın sendikal haklarını kullanmalarına mevzuatın yüzde birlik işkolu barajı engel olmuştur. Diğer yandan baraj altı olup TİS imzalayanlar ya da mevcut TİS’i sürerken baraj altı kalanlarında bulunduğunu belirtmek gerek.

Pasif sendika üyeliği, sendikalaşma oranlarını şişiriyor

Açıklanan istatistiklerin toplu iş sözleşmeleri (TİS) kapsamındaki işçi sayısı ve oranını yansıtmadığının, bunların bir kısmının pasif üye olduğunun, yine altını çizelim: Sendikaya üye ama örgütlenme süreci devam eden işçiler; örgütlenme süreci bitmiş ancak işveren ya da aynı işkolunda başka bir sendika çoğunluğa itiraz etmiş olduğu işyerlerindeki işçiler; işten ayrılmış ama aynı işkolunda başka bir işyerinde çalışmaya başladığı için üyeliği devam eden işçiler; sendikaya üye, ancak TİS hükmü gereği kapsam dışı bırakılan işçiler; hatta bunlar arasında sendikaya üye olduğunu dahi bilmeyen işçiler toplu iş sözleşmesi kapsamında değildir. Dolayısıyla toplu iş sözleşmesi kapsamında olmayan ve bu yolla hak ve menfaatini geliştiremeyen işçileri sendikalı oranına dahil etmek pek de doğru görünmüyor. Pasif üye oranları her sendikanın toplam üye sayısının yüzde 10-20’si oranında değişmektedir.

Tablo-1 İşkollarında çalışan işçi sayılarının seyri (Ocak 2026-Temmuz 2026)

İşkolu	2025 Temmuz	2026 Ocak	2026 Temmuz	İşkolunda çalışan işçi sayısındaki değişim	İşkolunda çalışan işçi sayısındaki değişim oranı
01 AVCILIK, BALIKÇILIK TARIM VE ORMANCILIK	185.616	173.786	197.411	23.625	13,594
02 GIDA SANAYİİ	759.446	771.764	788.397	16.633	2,155
03 MADENCİLİK VE TAŞ OCAKLARI	211.547	196.470	208.998	12.528	6,377
04 PETROL KİMYA, LASTİK, PLASTİK VE İLAÇ	621.688	602.547	621.625	19.078	3,166
05- DOKUMA, HAZIR GİYİM VE DERİ	1.108.631	1.013.153	1.052.756	39.603	3,909
06 AĞAÇ VE KAĞIT	284.654	279.401	286.555	7.154	2,560
07-İLETİŞİM	89.603	204.417	209.179	4.762	2,330
08 - BASIN YAYIN VE GAZETECİLİK	94.639	90.293	92.061	1.768	1,958
09- BANKA, FİNANS VE SİGORTA	346.323	344.880	353.249	8.369	2,427
10- TİCARET, BÜRO, EĞTİM VE GÜZEL SANATLAR	4.526.306	4.375.904	4.508.122	132.218	3,022
11 - ÇİMENTO, TOPRAK VE CAM	210.833	197.961	210.111	12.150	6,138
12- METAL	1.967.585	1.918.111	1.962.044	43.933	2,290
13 - İNŞAAT	1.857.769	1.711.852	1.930.577	218.725	12,777
14 - ENERJİ	276.742	265.734	284.278	18.544	6,978
15- TAŞIMACILIK	1.035.529	1.043.139	1.077.320	34.181	3,277
16 - GEMİ YAPIMI VE DENİZ TAŞIMACILIĞI, ARDIYE VE ANTREPOCULUK	255.876	241.958	246.908	4.950	2,046
17 - SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER	788.228	794.898	792.568	-2.330	-0,293
18 - KONAKLAMA VE EĞLENCE	1.435.530	1.220.527	1.483.886	263.359	21,577
19 - SAVUNMA VE GÜVENLİK	254.655	257.229	262.765	5.536	2,152
20 - GENEL İŞLER	1.014.943	995.060	1.061.665	66.605	6,694
TOPLAM	17.326.143	16.699.084	17.630.475	931.391	5,577

20 Farklı İşkolunda Toplam 246 Sendika Faaliyet Gösteriyor

Açıklanan verilere göre 20 farklı işkolunda faaliyet gösteren sendika sayısı, bir önceki döneme göre 245'ten 246'ya çıkmıştır. Her ne kadar bir önceki döneme göre sendika sayısı bir sendika artmış olsa da, detaylı incelendiğinde bir önceki istatistiklerde faaliyette bulunan 10, 14, 17 ve 19 No'lu işkollarında birer olmak üzere toplam 4 sendikanın Temmuz 2026 istatistiklerinde yer almadığı; buna karşın 2, 10, 14, 19 ve 20 No'lu iş kollarında ise birer olmak üzere toplamda 5 sendikanın yeni faaliyete geçtiği, yani yeni kurulduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2'de mevcut 20 işkolunda son altı dönemde faaliyet gösteren sendika sayıları verilmiştir. 2 No'lu Gıda Sanayi ile 20 No'lu Genel İşler işkollarında faaliyette bulunan sendika sayılarında birer artış görülürken, 17 No'lu Sağlık

ve Sosyal Hizmetler işkolunda ise faaliyete bulan sendika sayısı bir azalmıştır. Diğer iş kollarında faaliyette bulunan sendika sayısında bir değişiklik görülmemiştir.

Daha önceki istatistiklerde olduğu gibi, 10 No'lu Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar işkolu bu dönem de hem 4 milyon 508 bin kişiyle en çok işçinin çalıştığı işkolu, hem de 31 sendika ile en fazla sendikanın faaliyette bulunduğu işkolu olmuştur.

Tablo 2. İşkolunda kurulu sendika sayısı

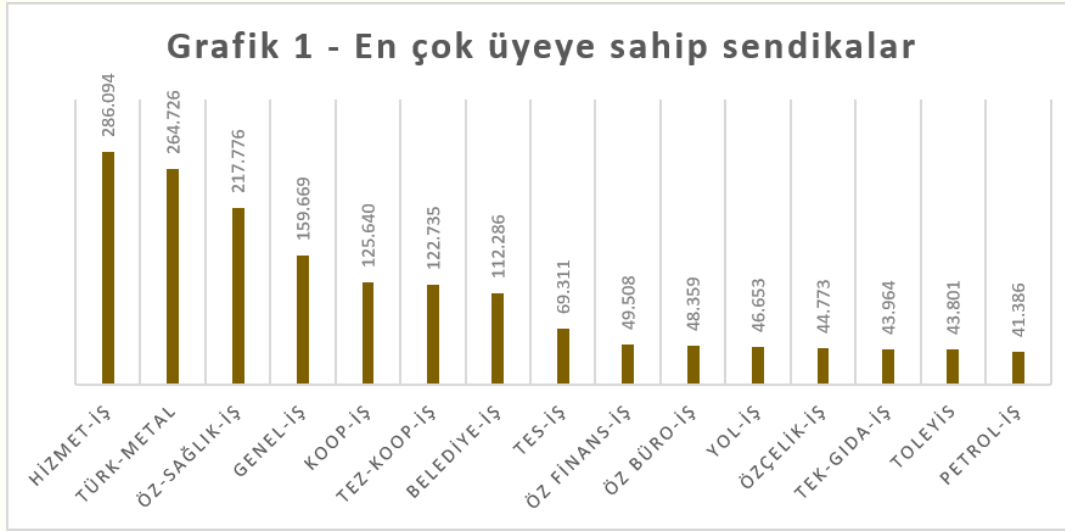
	İşkolundaki işçi sayısı	İşkolu	Sendika sayısı (Ocak 2024)	Sendika sayısı (Temmuz 2024)	Sendika sayısı (Ocak 2025)	Sendika sayısı (Temmuz 2025)	Sendika sayısı (Ocak 2026)	Sendika sayısı (Temmuz 2026)
1	197.411	01 AVCILIK VE BALIKÇILIK	7	8	8	8	8	8
2	788.397	02 GIDA SANAYİİ	7	7	7	8	8	9
3	208.998	03 MADENCİLİK VE TAŞ OCAKLARI	7	7	7	7	7	7
4	621.625	04 PETROL KİMYA, LASTİK, PLASTİK VE İLAÇ	5	5	6	6	6	6
5	1.052.756	05- DOKUMA, HAZIR GİYİM VE DERİ	18	18	18	18	18	18
6	286.555	06 AĞAÇ VE KAĞIT	8	8	8	8	7	7
7	209.179	07-İLETİŞİM	7	7	7	7	8	8
8	92.061	08 - BASIN YAYIN VE GAZETECİLİK	6	6	6	6	6	6
9	353.249	09- BANKA, FİNANS VE SİGORTA	7	7	7	7	8	8
10	4.508.122	10- TİCARET, BÜRO, EĞİTİM VE GÜZEL SANATLAR	29	29	29	29	31	31
11	210.111	11 - ÇİMENTO, TOPRAK VE CAM	7	7	7	7	7	7
12	1.962.044	12- METAL	9	10	10	10	11	11
13	1.930.577	13 - İNŞAAT	12	12	12	12	12	12
14	284.278	14 - ENERJİ	7	7	8	8	9	9
15	1.077.320	15- TAŞIMACILIK	15	13	13	13	14	14
16	246.908	16 - GEMİ YAPIMI VE DENİZ TAŞIMACILIĞI, ARDIYE VE ANTREPOCULUK	6	6	6	6	6	6
17	792.568	17 - SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER	18	18	18	17	19	18
18	1.483.886	18 - KONAKLAMA VE EĞLENCE	18	17	18	18	19	19
19	262.765	19 - SAVUNMA VE GÜVENLİK	18	18	20	20	20	20
20	1.061.665	20 - GENEL İŞLER	21	21	20	20	21	22
	17.630.475	TOPLAM	232	231	235	235	245	246

Faaliyetlerine devam eden 246 sendikanın 32'si Türk-İş, 20'si Hak-İş, 21'i DİSK, 9'u Ülkem-İş, 11'i TÜM-İş, 6'sı Yeniden MİSK ve 3'ü Anadolu-İş Konfederasyonuna bağlı olarak faaliyette bulunuyorken; 143 sendika da "Bağımsız" olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bir sendikanın da *askıda üyeliği* bulunmaktadır: Enerji İş Sendikası'nın istisnai bir durumu söz konusudur. 23 Ağustos 2024 tarihinde Sendika Hak-İş Disiplin Kuruluna sevk edilmiş ve Disiplin Kurulu Sendikanın üyeliğinin 2 yıl askıya alınmasına karar vermiştir. Dolayısıyla Enerji-İş Sendikası'nın üyeliğinin askıda olması nedeniyle Hak-İş'e bağlı sendikalara dahil edilmemiştir. Farklı düşünceler elbette olabilir; ancak, akabinde Hak-İş tarafından Öz Enerji Sen'in kurulmuş olmasını bir sonraki Konfederasyon Genel Kurulunda Enerji İş Sendikası'nın ihracına yönelik bir hamle olarak değerlendirmekteyiz. Geçmişte benzer bir vaka 19 No'lu Savunma ve Güvenlik işkolunda yaşanmış ve Öz-İş Sendikası'nın yerine Öz Güven-Sen kurdurulmuştu.

Hak-İş'e bağlı Hizmet-İş en fazla üyeye sahip sendika oldu

Bu dönem de en çok üyeye sahip sendika Hak-İş Konfederasyonuna bağlı ve 20'No'lu Genel İşler işkolunda faaliyette bulunan Hizmet-İş Sendikası oldu. Aşağıdaki grafikte de görüldüğü gibi Hizmet -İş'in üye sayısı 286 bin 94. Onu geçen dönem olduğu gibi 264 bin 726 üyeye Türk Metal ve 217 bin 776 üyeye de Öz Sağlık-İş Sendikası takip ediyor.

Ayrıca en fazla üyeye sahip ilk on sendikanın içinde 20 No'lu Genel İşler işkolundan 3, 10 No'lu Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar işkolundan da 3 sendikanın yer aldığı aşağıdaki grafikte görülmektedir.

En fazla üyeye sahip olan Hizmet-İş, bu dönemin aynı zamanda üye sayısını en fazla arttıran sendikası konumunda

Aşağıdaki Grafikte de görüldüğü gibi üye sayısını en çok arttıran sendika, Hak-İş Konfederasyonuna bağlı ve 20 No'lu Genel İşler işkolunda faaliyet yürüten Hizmet-İş Sendikası oldu. Hizmet-İş Sendikası bu dönem üye sayısını 9557 kişi arttırdı. Onu 5443 üye artışıyla Tez-Koop-İş ve 3883 üye artışıyla Genel-İş izledi. Ancak aşağıdaki grafikte üye sayısını en çok arttıranlar arasında ikinci sırada yer alan Tez-Koop-İş'deki bu üye artışının temel nedeninin, hatırlanacağı gibi, sendikanın örgütlü olduğu Migros A.Ş'nin kendisine ait depo işyerlerindeki taşeron işçileri bünyesine katmasından kaynaklandığını ifade etmek gerek.

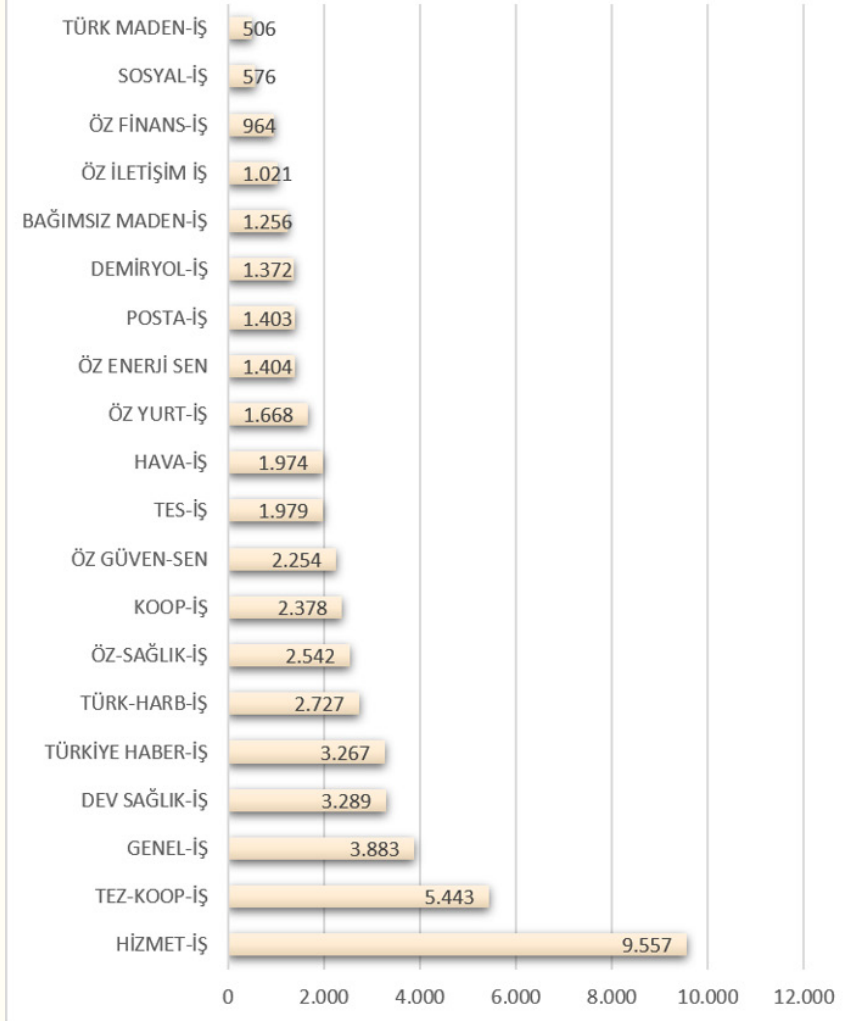
Üye sayısını en çok arttıranlar arasında belki de en çok alkışı hak eden Dev-Sağlık-İş'tir. Çünkü bu denli bir örgütlenme neticesinde daha önce hak etmiş oldukları ancak bir şekilde engellenen sendika bu defa işkolu barajını da geçmiş oldu.

Belki de en çarpıcı olan veri ise Türkiye'yi bir süre sarsan ve gündeme oturan Doruk Maden işçilerinin üyesi oldukları Bağımsız Maden İş Sendikası'nın üye sayısını ciddi biçimde arttırmasıdır. Bu, bir bakıma sendikal bir başarı olmanın ötesinde mücadeleci sendikanın ve bu mücadeleyi sahiplenen işçilerin başarısıdır. Hatta bu mücadeleleri birçok sendikaya unuttukları mücadele pratiğini de hatırlatması bakımından çok kıymetliydi.

Üyesini en çok arttıranlar arasında Öz-Enerji-Sen'e de bir yer vermek gerek. Hak-İş üyesi olan Enerji-İş'le sorun yaşamış ve sonrasında disipline sevk etmiş, daha sonra da üyeliğini askıya almıştı. Bu nedenle Hak-İş onun yerine Öz- Enerji Sen'i kurdurmuştu. Bu üye artışının Hak-İş'in bu sendikaya verdiği destekle bir sonraki istatistik döneminde de artması pek şaşırtıcı olmayacaktır.

Grafikte dikkat çeken bir diğer sendika da Türkiye Haber-İş'dir. Çünkü Türkiye Haber-İş'e seçimlerdeki usulsüzlük nedeniyle kayyım atandı. Sendika kayyım yönetiminde de üye sayısını arttırmaya devam etmiş görünüyor.

Grafik 2 - Üye sayısını en çok arttıran sendikalar

Birçok işkolunda işçilerin sendika tercihini siyasi-bürokratik ilişkiler belirliyor

Neredeyse kamuda örgütlü olan tüm sendikalar siyasetin ve bürokrasinin tahakkümü altında. Kurumlardaki iktidar ilişkileri hangi sendikanın faaliyette bulunacağına da karar veriyor. Bu dışsal sendikal örgütlenme modeli sendikayı tavizkar, üyeyi de güvencesiz kılıyor.

Sağlıktan, güvenliğe, taşımacılıktan, ticaret büroya ve yerel yönetimlere kadar neredeyse tüm iş kollarına sirayet etmiş bir dışsal örgütlenme modeli hakim. Örneğin 10 No'lu Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar işkolunda örgütlü ve barajı geçmiş olan sendikalar arasında başta üniversiteler olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarında, diğer bir ifade ile zaten sendikalı olan işyerini siyasi-bürokratik baskı ile elde etmek üzerine kurulu bir dışsal örgütlenme modeli benimsenmiş durumda. Benzer şekilde 20 No'lu Genel İşler işkolunda da yine sendikalı olan belediyelerin yetkisini siyasi-bürokratik baskı ile elde etmek, sendikal bir örgütlenme modeline dönüşmüş durumda. Sağlık ve Sosyal Hizmetler işkolunda Öz-Sağlık-İş'in "çarpıcı yükselişinin" daha önceki raporlarda aynı nedenlerden kaynaklandığını paylaşmıştık.

Özellikle yerel yönetimler seçimleri sonrası belediye yönetimindeki siyasi parti değişikliği neticesinde, sendika değişimi de sıkça yaşanmaktadır. Ancak artık sadece seçim sonrası değil, siyasi iktidarca kayyım atanan, bir şekilde belediye yönetimini kendisine geçmeye ikna eden iktidar partisine geçişlerin de sendika tercihlerinde ve değişikliğinde etkili olduğunu belirtmeliyiz. Grafikte ilk üç içerisinde iki Genel İşler işkolunda faaliyette bulunan sendikanın olduğu görülmektedir. Son bir yılda Türkiye'de yaşanan siyasi gerilim ve bunun belediyelere yansımaları bizlere durumu açıklar niteliktedir.

Kamuda örgütlü olan sendikalar arasındaki “Yok edici/Yıkıcı rekabet” hem sendikalara hem de işçi sınıfına zarar veriyor

Sendikalar arasında yoğun bir sendikal rekabetin yaşandığını vurgulamıştık. Özellikle kamu işyerlerinde yoğunlaşan bu rekabetin iktidara yakın sendikalar lehine geliştiğini ve sonuçlandığını ifade edelim. Eğer rekabet eden iktidar yanlısı iki sendika ise daha güçlü siyasi bağlantı ve bürokrasi gücüne sahip olan sendika diğer sendikanın işyerine girip, işçileri kendi sendikasına üye yapabilmektedir. Bu tür bir örgütlü bir işyerindeki rekabete dayalı sendikal örgütlenme, sendikalar arası *sendikalı üye işçi göçüne* yol açmaktadır. Bu tür bir rekabeti “*yok edici rekabet*” olarak kavramsallaştırmak mümkün. Çünkü bu tür bir rekabet işçi sınıfı ve sendikal mücadele için yıkıcı sonuçlar doğurmaktadır. Örneğin bir sendikanın üyelerine kazanım sağlayacak sendikal mücadele farklılığından değil de siyasi-bürokratik ilişkilerle üye devşirmesi diğer bir sendikanın zamanla barajın altında kalmasına ve üyesi işçilerin toplu iş sözleşmesi yapma hakkını kaybetmesine neden olabilecektir. Bu da hem sendikanın kendisi hem de üyeleri için bir yıkım niteliğindedir. Marx’ın sermaye sınıfının kendi aralarındaki rekabetin şiddetini tanımlamak için kullandığı “*rekabet savaşı*”¹ kavramı günümüzde Türkiye’deki özellikle kamuda örgütlü sendikal rekabetle birebir örtüşür niteliktedir.

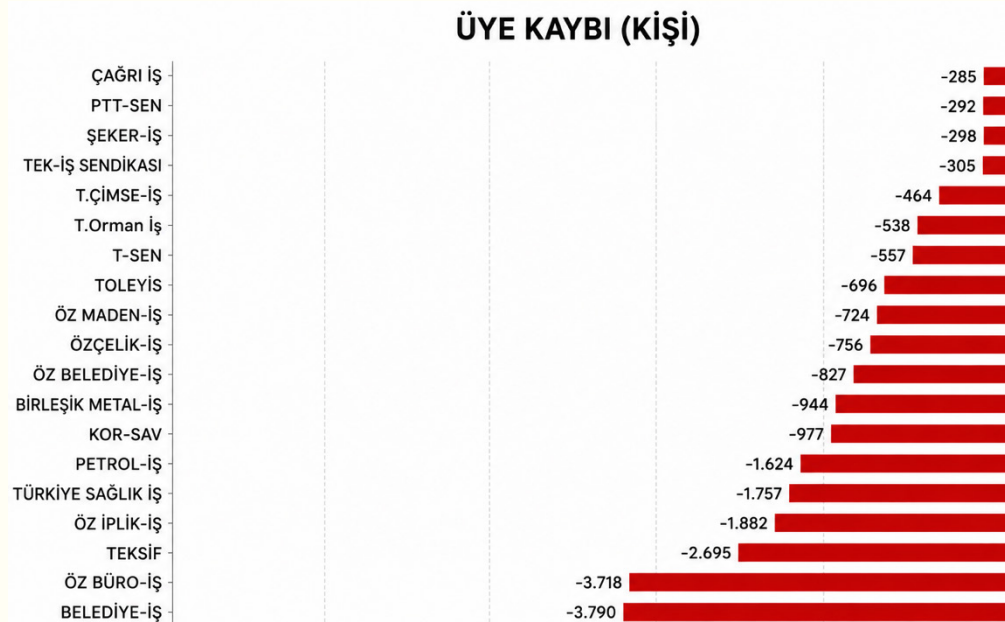
Sendikal örgütlemeye yeni vaatler: “Bornoz” promosyonundan, “tamamlayıcı sağlık sigortasına” geçiş

Daha önceki dönemlerde sendikaların işçileri üye yapmak için kullandıkları en önemli mekanizma *promosyon* adı altında çeşitli hediyeler vb. dağıtmıydı. Dolayısıyla bu da ilgili dönemin “promosyon sendikacılığı dönemi” olarak anılmasına yol açtı. Bu dönem ise promosyon sendikacılığının geçmiş dönemlere kıyasla çok azaldığı görülmüştür. Ancak buna karşın sendikaların işçilere yönelik vaatleri “Tamamlayıcı sağlık sigortası” (kimi yerlerde ailelerle birlikte) ile “üyelik aidatının alınmaması ya da düşük oranda alınması” şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu durum şöyle bir çelişkiyi de gözler önüne seriyor: özelleştirmeye karşı mücadele eden ve bunu her defasında dile getiren, kamusal eğitim ve sağlık hizmeti talep eden sendikaların “sağlığın özelleştirilmesine katkı verecek nitelikte olan özel sağlık sigortasını bir örgütlenme aracı olarak kullanması. Bu durum sözleri Yusuf Hayaloğlu’na ait ve Ahmet Kaya’nın “bu ne yaman çelişki anne” dizelerini içeren şarkısını aklımıza getiriyor. Şunu da belirtmekte yarar var; sendika potansiyel üye işçiye en iyi en faydalı, en değerli... promosyonu da verse, günün sonunda kurum ve kuruluştaki siyasi-bürokratik klikler nihai kararı vermektedir.

Türk Metal en fazla üye kaybı yaşayan sendika oldu

Bu dönem en fazla üye kaybı yaşayan sendika Türk Metal sendikası oldu. Türk Metal Sendikası’nın üye sayısı Ocak-Temmuz 2026 döneminde 6874 kişi azaldı. Türk Metal’i 3790 üye kaybıyla Belediye-İş ve 3718 üyeye Öz Büro-İş sendikası takip etmiştir.

Grafik 3 – En fazla üye kaybı yaşayan sendikalar

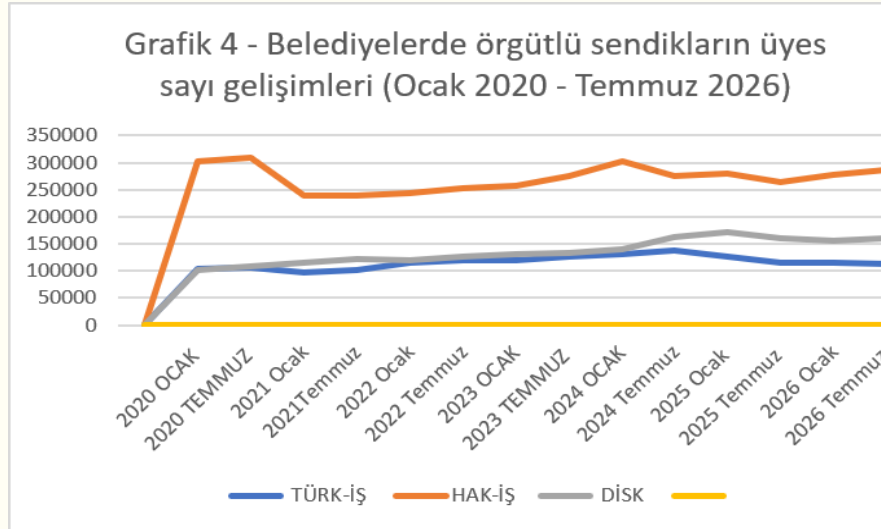
¹ Marx, K. (2009). *Kapital*. Birinci Cilt, Sol Yayınları, (Çev. Alaatin Bilgi). s.597

Türk Metal'in üye kaybının bir kısmının ocak ve şubat ayına sarkan emeklilerden kaynaklandığını tahmin ediyoruz. Ancak metal sektöründe çalışan uzmanlardan edindiğimiz bilgiye göre sendikalı bazı işyerlerinin kapanması ile birlikte bazılarının da daralmaya gitmesi ve işçi çıkartması, sendika üye sayılarını geriletmiştir. En fazla üye kaybeden sendikalar arasında Metal iş kolunda örgütlü diğer büyük sendikalardan olan Birleşik Metal-İş ile Öz Çelik-İş'inde yer alması bu sektörde istihdama yönelik ciddi bir krizin kapıda olduğuna hatta yaşanmakta olduğuna da işaret ediyor.

Benzer şekilde krizde olan bir diğer sektör de tekstil. Özellikle son dönemlerde tekstil imalatında Mısır'ın öne çıkması ve birçok çokuluslu firmanın imalatını Mısır'a kaydırmasına yol açtı. Bunun istihdama ve sendikalara olumsuz etkisi olduğu kesin. En fazla üye kaybeden sendikalar arasında tekstil işkolunda örgütlü olan Teksif ve Öz İplik-İş'in de yer almasındaki temel faktörün bu olduğunu düşünüyoruz.

Ülkedeki ekonomik krizin özellikle imalat sektörünün lokomotifleri olan metal ve tekstil gibi sektörleri derinden etkilediği ve önümüzdeki dönem de etkilemeye devam edeceği görülüyor.

Yerel yönetimlerdeki sendikal faaliyetlerin siyasi iklime ve ilişkilere bağlı olduğunu daha önce ifade etmiştik. Belediye-İş Sendikası geçmiş yıllarda örgütlü olduğu birçok işyerini, verdiği hizmet ve yaptığı sendikacılığın diğerlerinden çok da yetersiz olduğundan kaybettiğini söylemek çok zor. Farklı yerlerde istisnai durumları dışarıda bırakarak, meselenin merkezinde siyasi ilişkilerin olduğunu düşünmekteyiz. Aşağıdaki grafikte *Genel İşler* işkolunda barajı geçen Hizmet-İş, Genel-İş ve Belediye-İş'in son yedi yıldaki (14 istatistikî dönem) üye sayılarının değişimi görülmektedir. 2020'de Belediye-İş Sendikasının üye sayısı (103 bin 747) Genel-İş'in üye sayısının (101 bin 374) 2373 kişi üzerindedir. Ancak son istatistiklere göre Genel-İş'in üye sayısı Belediye-İş'in 47 bin 383 kişi üzerindedir. Her yerel seçim sonrası, kayyım atamaları sonrası, ya da belediye başkanlarının parti değiştirmesi sonrası bu iş kolunda özellikle barajı geçen sendikalar arası *sendikalı üye işçi göçü* yaşattırıldığı biliniyor.

Bu dönem işkolu barajını sadece 60 sendika geçti

Toplu iş sözleşmesi yetki belgesi alabilmenin önündeki en büyük engellerin başında, işkolu düzeyinde aşılması gereken yüzde 1'lik işkolu barajı geliyor. Üç dönem önce işkolu barajını 67 sendika aşmışken; bu dönem bu sayı 60'a düşmüştür.

Barajı aşan 60 sendikanın 31'i Türk-İş, 15'i Hak-İş, 8'i DİSK, 1'i Ülkem-İş Konfederasyonuna bağlıyken, 4'ü de Bağımsız olarak faaliyet yürütmektedir. Diğer yandan daha önce de ifade etmiş olduğumuz gibi Hak-İş tarafından üyeliği askıya alınmış 1 sendika (Enerji-İş) işkolu barajını geçmiştir. Diğer bir ifade ile faaliyetini sürdüren 246 sendikanın 186'sı yüzde 1'lik ülke işkolu barajının altında kalmıştır. Dolayısıyla bu sendikalara üye 89 bin 766 işçi, herhangi bir sendikaya üye olmasına karşın toplu iş sözleşmesi düzeninin dışında bırakılmıştır. Daha önceki istatistiklerde bu sayı 71 bin 270 işçiydi. Bir yandan sendikalı işçi oranı azalırken, bir yandan da toplu iş sözleşmesi yapma yetkisine sahip sendika sayısının azalmasına bağlı olarak sendikal güvenceye sahip üyelik oranı daralmaktadır.

Sendika özgürlüğünün önündeki en büyük engel yüzde 1 işkolu barajı her dönem birçok sendikayı yutmaya devam ediyor

Geçen dönem barajı geçmiş olan 4 sendika bu dönem "yüzde 1 işkolu sendikal baraj canavarı" tarafından yutulmuştur. 03 No'lu Maden işkolunda Öz Maden-İş Sendikası (Hak-İş), 05 No'lu Dokuma, Hazır Giyim ve Deri işkolunda Tekstil

(DİSK), 08 No'lu Basın Yayın ve Gazetecilik işkolunda Disk Basın-İş (DİSK) ile 20 No'lu Genel İşler işkolunda dafaaliyette bulunan Öz Belediye-İş Sendikası bu dönem sendika işkolu barajının altında kalıp, toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini kaybetmiştir.

Bu olumsuz duruma karşın sendikal hareket adına sevindirici haber 17 No'lu Sağlık ve Sosyal Hizmetler işkolunda faaliyetini yürüten Dev-Sağlık-İş'ten geldi. Sendika yoğun bir şekilde yürütmüş olduğu örgütlenme çalışmaları sonucu işkolu barajını geçmiştir.

ÇSGB istatistiklerine dair bir dizi eleştiri getirilmektedir. Bunların en başında sendikaların kendi kayıtları ile ÇSGB verilerindeki uyumsuzluk gelmektedir. Örneğin istatistikler açıklanmadan önce Bağımsız Maden-İş üye sayısını 2.369 olarak açıklamıştı. Ancak istatistikler açıklandığında sendikanın verisi ile Bakanlığın verisi arasında 342 kişilik bir fark ortaya çıktı ve sendika baraj altı göründü. Sendika tarafından yapılan açıklamada üye ile yöneticilerinin listeye yansıtılmayarak baraj engeli getirildiğini savundu. Sendika-Bakanlık üye sayısı uyumsuzluğuna dair benzer bir durum daha önce Dev Sağlık-İş'te yaşanmıştı. Böyle bir durumun varlığı Bağımsız Maden-İş başta olmak üzere çok az bir farkla işkolu barajının altında kalan aşağıdaki sendikaların haklı itirazıyla karşılaşmıştır. TÜİK'in enflasyon verilerine duyulan güvensizlik gibi bir durum ÇSGB sendika üye sayıları istatistikleri için de duyulmaya başlamıştır.

Tablo 3- Az bir farkla işkolu barajının altında kalan sendikalar	
Sendika adı	İşkolu temsil oranı
GÜVENLİK-SEN	0,989
TEKSTİL	0,972
BAĞIMSIZ MA-DEN-İŞ	0,969
ÖZ BELEDİYE-İŞ	0,942
DİSK BASIN-İŞ	0,845
ÖZ MADEN-İŞ	0,758

En fazla temsiliyet oranı belediyelerin de yer aldığı 20 No'lu Genel İşler işkolunda:

Belediyelerdeki sendika seçme özgürlüğü, belediye başkanı, kayyım vb. yöneticilerin iki dudağı arasındaki mesafe kadar

Tablo 3'de barajı geçen sendikalar işkolu ve bağlı oldukları konfederasyonlar düzeyinde listelenmiştir. En fazla temsiliyet oranının yüzde 52,562 ile 20 No'lu Genel İşler işkolunda olduğu görülüyor. Diğer işkollarına kıyasla bu işkolu kamu sektöründe yoğunluktur. Diğer bir ifade ile yerel yönetim olarak bildiğimiz belediyelerin işlerini içermektedir. Dolayısıyla en azından örgütlenme hakkı bakımından görece özgür işyerlerini barındıran bir işkolu niteliğindedir. Ancak belediyelerdeki sendika seçme özgürlüğünün, belediye başkanı, kayyım vb. yöneticilerin iki dudağı arasındaki mesafe kadar olduğunu belirtmek gerek.

İşkolu barajını geçen en çok sendikaya sahip işkollarının 5'er sendika ile 15 No'lu Taşımacılık işkolu ile 19 No'lu Savunma ve Güvenlik işkolunun olduğu görülüyor. Buna karşın 13 No'lu İnşaat ve 18 No'lu Konaklama ve Eğlence işkolunda ise sadece 1'er sendika işkolu barajını geçebilmiştir

4 milyon 375 bin 904 işçi ile en fazla işçiyi temsil eden 10 No'lu Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar işkolunda 31 sendika faaliyette bulunmasına karşın sadece 3 sendika yüzde 1'lik işkolu barajını aşabilmiştir. Bunların da toplam temsiliyet oranı yaklaşık yüze 6,580'dir. Daha önceki istatistiklerde olduğu gibi bu dönem de 12 sendikanın faaliyet yürüttüğü 13 No'lu İnşaat işkolunda sadece Yol-İş Sendikası (yüzde 2,416) ve 19 sendikanın faaliyet yürüttüğü 18 No'lu Konaklama ve Eğlence işkolunda ise sadece TOLEYİS Sendikası (yüzde 2,951) ilgili işkollarında işkolu barajını geçebilmişlerdir.

Tablo 4- 2026 Temmuz - İşkolu barajını geçen sendikaların dağılımı

	Ocak 2026 İşkolunda çalışan işçi sayısı	İşkolu ve Sendikalar	2026 Tem- muz Yüzde- lik oranı	İşkolu Temsiliyet oranı		Ocak 2026 İşkolunda çalışan işçi sayısı	İşkolu ve Sendikalar	2026 Tem- muz Yüzde- lik oranı	İşkolu Temsiliyet oranı
	197.411	01 Avcılık ve Balıkçılık				210.111	11 - ÇİMENTO, TOPRAK VE CAM		
1	HAK-İŞ	Öz Orman-İş	13,354		31	TÜRK-İŞ	T.ÇİMSE-İŞ	12,298	18,223
2	TÜRK-İŞ	Tarım-İş	5,273		32	TÜRK-İŞ	KRİSTAL-İŞ	3,551	
3	DİSK	BTO-SEN (BİR TAR.ORM.İŞ)	1,028	19,655	33	HAK-İŞ	ÖZ TOPRAK- İŞ	2,374	
	788.397	02 GIDA SANAYİİ				1.962.044	12- METAL		
4	TÜRK-İŞ	TEK-GIDA-İŞ	5,576		34	TÜRK-İŞ	TÜRK-METAL	13,492	17,429
5	HAK-İŞ	ÖZ GIDA-İŞ	4,720		35	HAK-İŞ	ÖZÇELİK-İŞ	2,281	
6	TÜRK-İŞ	ŞEKER-İŞ	1,921	12,217	36	DİSK	BİRLEŞİK METAL-İŞ	1,656	
	208.998	03 MADENCİLİK VE TAŞ OCAKLARI				1.930.577	13 - İNŞAAT		
7	TÜRK-İŞ	TÜRK MADEN-İŞ	13,153	18,666	37	TÜRK-İŞ	YOL-İŞ	2,416	2,416
8	TÜRK-İŞ	GENEL MADEN-İŞ	4,477			284.278	14 - ENERJİ		
9	DİSK	DEV MADEN-SEN	1,036		38	TÜRK-İŞ	TES-İŞ	24,381	31,374
	621.625	04 PETROL KİMYA, LASTİK, PLASTİK VE İLAÇ			39	HAK-İŞ	ENERJİ İŞ SENDİKASI	5,643	
10	TÜRK-İŞ	PETROL-İŞ	6,657	9,179	40	DİSK	DİSK ENERJİ SEN	1,350	
11	DİSK	LASTİK-İŞ	2,522			1.077.320	15- TAŞIMACILIK		
	1.052.756	05- DOKUMA, HAZIR GİYİM VE DERİ			41	TÜRK-İŞ	DEMİRYOL-İŞ	2,897	9,505
12	TÜRK-İŞ	TEKSİF	3,390	6,205	42	TÜRK-İŞ	HAVA-İŞ	2,615	
13	HAK-İŞ	ÖZ İPLİK-İŞ	2,815		43	TÜRK-İŞ	TÜMTİS	1,470	
	286.555	06 AĞAÇ VE KAĞIT			44	HAK-İŞ	ÖZ TAŞIMA İŞ SEN	1,372	
14	HAK-İŞ	ÖZ AĞAÇ-İŞ	3,655	7,197	45	DİSK	NAKLİYAT-İŞ	1,151	
15	TÜRK-İŞ	SELÜLOZ-İŞ	1,775			246.908	16 - GEMİ YAPIMI VE DENİZ TAŞIMACI- LIĞI, ARDİYE VE ANTREPOCULUK		
16	TÜRK-İŞ	AĞAÇ-İŞ	1,767		46	TÜRK-İŞ	TÜRKİYE DOK-GEMİ- İŞ	2,889	7,931
	209.179	07-İLETİŞİM			47	TÜRK-İŞ	TÜRK-DE- NİZ-İŞ	2,791	
17	TÜRK-İŞ	TÜRKİYE HA- BER-İŞ	7,543	12,266	48	HAK-İŞ	LİMAN-İŞ	2,251	
18	Bağımsız	POSTA-İŞ	2,063			792.568	17 - SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER		
19	HAK-İŞ	ÖZ İLETİŞİM İŞ	1,606		49	HAK-İŞ	ÖZ-SAĞLIK-İŞ	24,477	30,254
20	ÜLKEM-İŞ	ÖZ HABER İŞ	1,054		50	TÜRK-İŞ	TÜRKİYE SAĞLIK İŞ	4,747	
	92.061	08 - BASIN YAYIN VE GAZETECİLİK			51	DİSK	DEV SAĞ- LIK-İŞ	1,030	
21	HAK-İŞ	MEDYA-İŞ	8,126	12,481		1.483.886	18 - KONAKLAMA VE EĞLENCE		
22	TÜRK-İŞ	BASIN-İŞ	2,510		52	TÜRK-İŞ	TOLEYİS	2,951	2,951
23	TÜRK-İŞ	TGS	1,845			262.765	19 - SAVUNMA VE GÜVENLİK		

	353.249	09- BANKA, FİNANS VE SİGORTA			53	HAK-İŞ	ÖZ GÜVEN-SEN	10,743	30,865
24	HAK-İŞ	ÖZ FİNANS-İŞ	14,015	30,372	54	TÜRK-İŞ	TÜRK-HAR-B-İŞ	8,797	
25	TÜRK-İŞ	BASİSEN	10,300		55	TÜRK-İŞ	GÜVENLİK-İŞ	8,755	
26	TÜRK-İŞ	BASS	5,015		56	Bağımsız	KOR-SAV	1,500	
27	Bağımsız	BANKSİS	1,042		57	Bağımsız	GÜVENLİK-KORUMA İŞ	1,070	
	4.508.122	10- TİCARET, BÜRO, EĞTİM VE GÜZEL SANATLAR				1.061.665	20 - GENEL İŞLER		
28	TÜRK-İŞ	KOOP-İŞ	2,786	6,580	58	HAK-İŞ	HİZMET-İŞ	26,947	52,562
29	TÜRK-İŞ	TEZ-KOOP-İŞ	2,722		59	DİSK	GENEL-İŞ	15,039	
30	HAK-İŞ	ÖZ BÜRO-İŞ	1,072		60	TÜRK-İŞ	BELEDİYE-İŞ	10,576	

Dönemin sonucu: Kamu sektöründe sendikalaşma, sendikal örgütlenme düzeyinin özünü oluşturmaya devam ediyor

Bilindiği gibi barajı geçen sendikaların oranı bir bakıma bize tam olarak toplu iş sözleşmesi kapsamını vermemektedir: “Aktif-pasif üyelik” tartışmalarında buna değinmiştik.

12

İstatistiklere göre 20 No’lu Genel İşler işkolunda sendikalaşmanın ve bir o kadar da toplu iş sözleşmesi kapsamının yoğun olduğu görülüyor. Bu iş kolunda barajı geçen sendikaların üyelik oranı yüzde 52,562. Bu düzeyde bir sendikalaşma oranının varlığının temelinde belediyelerdeki örgütlenmenin ağırlıkta ve bir bakıma sendikal güvencenin daha yüksek olduğu işyeri olduğunun altını çizmiştik.

Sendikalar özellikle kamu sektöründe birbirini yok etme mücadelesi içerisine girmiş durumdalar. Bu yok edici sendikal rekabet, ülkedeki ekonomik kriz, küresel kapitalizm, demokrasinin ve hukukun aşınması, dijitalleşme-yapay zeka ve iklim krizinin (ikiz dönüşüm) emekçiye ve emek süreçlerine etkisi, yoksulluk, genç işsizliği başta olmak üzere işsizlik, çocuk işçiliği ve çocuk işçiliği modeline dönüşmüş olan MESEM sorunu, toplumsal cinsiyet ve şiddet vb. toplumsal ve çalışma yaşamında dair meseleleri görünmez kılıyor.

Şimdi bundan sonraki kısımda sendika istatistiklerine konu olan bazı sendikaların, sendikacıların bu dönem neler yaptıklarını somut olaylar üzerinden aktarmaya çalışacağız. Bu iki bölümün birlikte değerlendirilmesi sendikalar ve sendikal hareketin içinde bulunduğu durumu bize daha iyi açıklar diye düşünüyoruz.

Bölüm 2

OCAK – TEMMUZ 2026 DÖNEMİ

SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜK EYLEMLERİ RAPORU

Basına Yansıyan Haberler Üzerinden İçerik Analizi ve Dönemsel Almanak

Raporun amacı, Ocak–Temmuz 2026 döneminde basına yansıyan sendikal faaliyetleri, işçi eylemlerini, sendikalaşma ve örgütlenme süreçlerini, sendikal hak ihlali iddialarını, toplu iş sözleşmesi uyuşmazlıklarını, ücret ve sosyal hak sorunlarını, grevleri, iş bırakma eylemlerini, işten çıkarmaları, çalışma koşullarına ilişkin sorunları ve işçi/sendikacılara yönelik saldırı, tehdit, taciz, gözetim, tutuklama ve adli süreçleri tematik içerik analizi yoluyla değerlendirmektir.

Çalışmada nitel tematik içerik analizi yaklaşımı benimsenmiştir. Haberler; zaman, yer, aktör, sektör/işkolu, ana tema, ihlal türü, eylem biçimi, talep, müdahale ve sonuç/durum parametreleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Bu rapor, Ocak-Temmuz 2026 dönemine ait, çeşitli ulusal ve yerel gazetelerde yayımlanmış olan ve sendikal faaliyet, işçi hakları ile çalışma yaşamına dair haberleri içeren bir basın taraması derlemesinin içerik analizine dayanmaktadır. Basın taraması 02 Ocak – 31 Temmuz 2026 döneminde Interpresste yer alan haberler her gün taranmıştır. Günlük haberler emek ve çalışma yaşamına dair temalar üzerinden arşivlenmiştir. Toplamda 288 haber kaydına ulaşılmıştır. Ulaşılan haberlerin sadece girilen temalar üzerinden Interpressten elde edildiğini bunun tüm haberleri içermediğini ve birçok haberin gözden kaçmış olma ihtimalinin yüksek olduğunu belirtmeliyiz. Buradaki çalışma salt dönemin tüm görünümünden çok döneme dair bir kesit olarak okunmalıdır.

Haberler şu ana temalara göre araştırılıp sınıflandırılmıştır:

- Grev, yasal grev, iş bırakma, iş yavaşlatma.
- Toplu İş Sözleşmesi (TİS), ücret farkı, sözleşmeden doğan geriye dönük alacakların ödenmemesi.
- Ücret, zam uyuşmazlığı, zam oranı ve ücret düzeyine ilişkin anlaşmazlıklar.
- İşten çıkarma, sendikal ayrımcılık, örgütlenme nedeniyle işten çıkarma, fesih, tazminat sorunları.
- Sendikalaşma hakkı, örgütlenme, örgütlenme özgürlüğünün engellenmesi.
- Baskı, tehdit, mobbing, fişleme, baskı iddiaları.
- İşçi sağlığı ve güvenliği, kaza, iş kazası ve iş cinayeti vakaları.
- Hukuki süreç, dava, ceza, polis-jandarma müdahalesi, yargı süreçleri, idari/adli cezalar, kolluk müdahalesi.

Haber sayılarının aylara göre dağılım

Ay	Haber Sayısı
Ocak 2026	24
Şubat 2026	46
Mart 2026	14
Nisan 2026	45
Mayıs 2026	39
Haziran 2026	65
Temmuz 2026	29

Haziran ayı (65 haber) ve Şubat ayı (46 haber), dönemin en yoğun eylem/haber trafiğinin görüldüğü aylardır. Şubat ayındaki yoğunlaşma büyük ölçüde Migros depo işçilerinin ücret direnişiyle; Haziran ayındaki yoğunlaşma ise maden işçileri eylemleri (Özşen Madencilik, Doruk Madencilik ve bağlantılı süreçler) ile kamu emekçileri eylemleriyle ilişkilidir.

Haberlerin tematik dağılımı

Tema	Haber Sayısı	Oran	Açıklama
Ücret/Zam Uyuşmazlığı	191	%66.3	Zam oranı, ücret düzeyi veya enflasyon karşısında ücret kaybına ilişkin uyuşmazlıklar
İşten Çıkarma/Ayrımcılık	94	%32.6	Sendika üyeliği/örgütlenme gerekçesiyle veya bu süreçte eşlik eden işten çıkarmalar
Grev	86	%29.9	Yasal grev, iş bırakma, iş yavaşlatma ve fiili grev eylemleri
Baskı/Tehdit/Mobbing	67	%23.3	Sendikalı işçilere yönelik baskı, tehdit, yıldırma ve fişleme iddiaları
Sendikalaşma Hakkı/Örgütlenme	62	%21.5	Örgütlenme özgürlüğü, sendikaya üye olma hakkının engellenmesi
Hukuki Süreç/Dava/Ceza/Polis	62	%21.5	Mahkeme süreçleri, adli/idari cezalar, gözaltı ve polis/jandarma müdahalesi
TİS/Ücret Farkı	41	%14.2	Toplu iş sözleşmesinden doğan (genellikle geriye dönük) fark ödemelerinin yapılmaması
İş Güvenliği/Kaza	19	%6.6	İş kazası, iş cinayeti ve iş güvenliği ihlali iddiaları

Haberlerin büyük bölümü (yaklaşık %66'sı) doğrudan ücret/zam uyuşmazlığı temasını içermektedir; bunu işten çıkarma/sendikal ayrımcılık ve grev temaları izlemektedir. Baskı-tehdit-mobbing ile hukuki süreç/polis müdahalesi temalarının her ikisinin de haberlerin beşte birinden fazlasında yer alması, dönem içinde sendikal faaliyetin idari/adli baskı ve kolluk müdahalesiyle iç içe geçtiğine işaret etmektedir.

14

Sendika ve Konfederasyonlara Göre Dağılım

Sendika / Konfederasyon	Haberde Geçme Sayısı
DİSK	32
Bağımsız Maden	25
DGD-SEN	22
Maden-İş	19
Tez-Koop-İş	13
KESK	13
Petrol-İş	8
Nakliyat-İş	6
BES	5
Genel-İş	5
Birleşik Metal-İş	5
BİRTEK-SEN	5
Türk-İş	5
Dev Maden-Sen	5
TES-İş	4
TES-İş	4
Eğitim-Sen	4
Türk Metal	4
TÜMTİS	3
Kristal-İş	3
Sosyal-İş	3
Lastik-İş	3
Belediye-İş	3
Genel Sağlık-İş	2
SES	2
Enerji-Sen	2
Emekli-Sen	2

DİSK ve DİSK'e bağlı sendikalar (Dev Maden-Sen, Nakliyat-İş, Birleşik Metal-İş, DİSK Basın-İş vb.) dönemin en çok adı geçen sendikalarını oluşturmaktadır. Bağımsız Maden-İş, maden sektöründeki ücret ve işten çıkarma eylemlerinde (Doruk Madencilik, Özşen Madencilik, Polyak Maden) öne çıkmaktadır. DGD-SEN, Migros/perakende-lojistik depo işçileri eylemlerinin ana örgütleyicisi konumundadır.

Yayın organına göre haber sayılarının dağılımı

Yayın Organı	Haber Sayısı
GÜNLÜK EVRENSEL	62
BİRGÜN	56
AYDINLIK	40
CUMHURİYET	19
YENİ YAŞAM	13
AA	13
ANKA	8
SÖZCÜ	7
GAZETEDAMGA	7
KARAR	5
GAZETE PENCERE	4
NEFES	4
İZMİR	4
MERSİN HAKİMİYET	3
BURSA	2

15

Dönemin Öne Çıkan Vakaları

Bu bölümde, taranan dönem içinde süreklilik gösteren veya kamuoyunda geniş yankı uyandıran on eylem/uyuşmazlık süreci daha ayrıntılı olarak özetlenmektedir.

Migros Depo İşçileri Direnişi

Sendika: DGD-SEN (Değişim Gıda Depo İşçileri Sendikası)

Dönem: 24 Ocak – Şubat 2026 ortası

Kapsam: İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Diyarbakır, Antalya, Mersin, Erzurum dahil 12 kente yayılan depo direnişi

Migros'un dokuz-on iki ildeki ana ve bölgesel depolarında çalışan işçiler, işverenin sunduğu düşük zam teklifine (ilk etapta brüt %20-28 bandı, asgari ücret artışının yalnızca yaklaşık %1 üzerinde kalan bir teklif) karşı eşzamanlı iş bırakma eylemi başlattı. DGD-SEN öncülüğünde yürütülen direniş kısa sürede İstanbul ve İzmir merkezli başlayıp Bursa, Diyarbakır, Antalya, Mersin ve Erzurum'a yayıldı; iş bırakan işçi sayısının 4.000'e yaklaştığı bildirildi. İşçiler net %50 zam ve vergi yükünün işveren tarafından karşılanmasını talep etti. Süreç ilerledikçe Migros bir yandan taşeron depo çalışanlarının bir kısmını (yaklaşık 7.875 kişi) kadroya alma adımı attı, diğer yandan işçilerin bir bölümünün işten çıkarıldığı ve SMS yoluyla tek taraflı çağrı gibi uygulamalara başvurulduğu yönünde şikayetler basına yansdı.

Torku (Konya Şeker) Termik Santralleri – Soma ve Kangal

Sendika: TES-İş

Dönem: Ocak 2026

Yer: Manisa/Soma ve Sivas/Kangal Termik Santralleri

Konya Şeker (Torku) iştiraki santrallerde çalışan işçiler, toplu iş sözleşmesinden doğan geriye dönük ücret farklarının aylarca ödenmemesi nedeniyle eyleme geçti. Soma'da işçiler iş yavaşlatma eylemi yaptı; bazı işçiler 5 aydır zamlı ücret ve yan haklarını alamadıklarını, ciddi borç yükü altına girdiklerini ifade etti. TES-İş, işverenin önerdiği taksitli

ödeme planını kabul etmeyeceğini açıkladı. Kangal'daki santralde ise işçiler, aynı talep doğrultusunda 'kaşıklı eylem' olarak anılan sembolik bir protesto düzenledi. İşçiler ayrıca santrallerde yıllardır yeterli bakım/yatırım yapılmadığını, bunun iş güvenliği riski oluşturduğunu dile getirdi.

Mersin Uluslararası Limanı (MİP) – Taşeron İşçi Çıkarmaları

Sendika: TÜMTİS

Dönem: Ocak 2026

MİP bünyesinde faaliyet gösteren taşeron firma Özgüneş Taşımacılık, toplu iş sözleşmesi yetkisinin alınmasının ardından çok sayıda işçiyi, sözleşmenin sona erdiği gerekçesiyle işten çıkardı. TÜMTİS Mersin Şube Başkanı Savaş Gürkan, bu uygulamayı 'sendikal hakların ihlali' olarak nitelendirerek işçilerin geri alınmasını talep etti. Sendika, işverenin sendikalaşma sürecini engellemeye yönelik bir tutum sergilediğini öne sürerek hukuki ve fiili mücadelenin süreceğini açıkladı.

Temel Conta Grevi ve Grev Kırıcılığı İddiası

Sendika: Petrol-İş (Aliağa Şubesi)

Dönem: 400 günü aşkın süredir devam eden grev; Ocak 2026'da yeni aşama

Yer: İzmir Kemalpaşa → Torbalı

İzmir Kemalpaşa'da 400 günü aşkın süredir grevde olan Temel Conta işçileri, işverenin üretim makinelerini Torbalı'da kurulan yeni bir fabrikaya taşımasının ardından grev kırıcılığına karşı mücadeleyi yeni fabrikanın önüne taşıdı. Petrol-İş Aliağa Şube Başkanı Hasan Toptan, işverenin makineleri taşıırken sendikanın grev çadırını taşımasına idari engeller çıkarıldığını, kolluk kuvvetlerinin bu süreçte işveren lehine devreye sokulmaya çalışıldığını belirtti.

Divriği Maden İşçileri – OYAK (Dev Maden-Sen)

Sendika: Dev Maden-Sen

Dönem: Mart 2026 (120 günü aşkın direniş)

Yer: Sivas/Divriği → Ankara (OYAK önü)

OYAK'a bağlı maden işletmesinde işten çıkarılan yaklaşık 270 maden işçisi, işe iade ve kapatılan yer altı üretiminin yeniden başlatılması talebiyle 120 günü aşkın süredir sürdürdükleri direnişi Ankara'ya, OYAK genel merkezi önüne taşıdı. Dev Maden-Sen Genel Başkanı Ahmet Remzi Atasoy, işten çıkarmaların haksız olduğunu ve üretimin durdurulmasının kabul edilemeyeceğini vurgulayarak bazı sendika temsilcilerinin madenin kamulaştırılması çağrısında bulunduğunu aktardı. Yerel yönetim (Divriği Belediye Başkanı) ve sivil toplum kuruluşları da işçilere destek verdi.

Doruk Madencilik İşçileri – Eskişehir'den Ankara'ya Yürüyüş

Sendika: Bağımsız Maden-İş

Dönem: 1-29 Nisan 2026

Sonuç: Yine verilen ve tutulmayan sözler (bu satırların yazıldığı sırada Doruk Maden işçileri yeniden Ankara meydanlarında hak arama mücadelesine devam ediyor)

Yıldızlar SSS Holding'e bağlı Doruk Madencilik'te sendikalaşma çalışması nedeniyle işten çıkarıldığını öne süren işçiler, Bağımsız Maden-İş öncülüğünde 1 Nisan'da Eskişehir'den yola çıkarak yaklaşık 331 kilometrelik bir yürüyüşle 8 günde Ankara'ya ulaştı. Sendika Genel Başkanı Gökay Çakır ve Örgütlenme Uzmanı Başaran Aksu önderliğindeki işçiler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı önünde eylem yaptı; süreç ilerledikçe açlık grevine de başvuruldu. Talepler, işten çıkarılan işçilerin işe iadesi ile ödenmeyen ücret ve tazminatların tahsiliydi. 29 Nisan 2026 tarihli haberlere göre, İçişleri Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı yetkilileriyle yapılan görüşmenin ardından tüm ücretlerin 15 gün içinde ödeneceği taahhüt edildi ve süreç işçiler lehine sonuçlandı.

Özşen Madencilik (Kiremitçiler Grup) – Ödenmeyen Ücretler ve Polis Müdahalesi**Sendika:** Bağımsız Maden-İş**Dönem:** Haziran 2026**Yer:** Tekirdağ/Süleymanpaşa

Kiremitçiler Grup'a bağlı Özşen Madencilik işçileri, üç aydır ödenmeyen ücretleri talep etmek amacıyla firma sahibinin ofisine yürüyüş başlattı. Yürüyüş sırasında polis ve jandarmanın işçilere müdahale ettiği, bir çevik kuvvet polisinin bir madenciye tokat attığı görüntülerle basına yansıdı. Bağımsız Maden-İş Örgütlenme Uzmanı Kemal Yılmaz, tüm haklar alınana kadar mücadelenin süreceğini açıkladı. Bu vaka, dönem içinde kolluk kuvvetinin doğrudan bir işçi eylemine fiziksel müdahalesinin görüldüğü nadir örneklerden biridir.

Dardanel Fabrikası (Dudullu) – Kıdem Tazminatı Direnişi**Sendika/Destek:** DİSK'e bağlı sendikalar, KESK, çeşitli meslek/siyasi örgütler**Dönem:** Mart 2026 (18 gün)

İstanbul Dudullu'daki Dardanel fabrikasında işten çıkarılan kadın işçiler, kıdem tazminatlarının taksitli değil tek seferde ödenmesi talebiyle fabrika önünde 18 gün süren bir direniş yürüttü. Direniş, kadın dernekleri, DİSK'e bağlı sendikalar ve KESK'in dayanışma ziyaretleriyle güçlendi; süreç aynı zamanda dönem içinde yaşanan bir iş cinayetine karşı düzenlenen bir eylemle de kesişti.

Özel İtalyan Lisesi Grevi**Sendika:** Tez-Koop-İş**Dönem:** Şubat-Haziran 2026 (123 gün)**Sonuç:** Kazanım ile sonuçlandı — ilk özel okul TİS'i

Özel İtalyan Lisesi öğretmenleri, üzerindeki mutabakkalınan toplu iş sözleşmesi maddelerinin imzaya dönüştürülmemesine tepki göstererek greve çıktı. Öğretmenler İtalya Büyükelçiliği ve konsolosluk önünde açıklamalar yaptı; grevin 100. gününde öğrenci desteğiyle yapılan yürüyüş geniş yankı buldu.

Lastik Sektörü Toplu Sözleşme Süreci (Brisa, Pirelli, Prometeon, Goodyear)**Sendika:** Lastik-İş**Dönem:** Şubat-Mayıs 2026**Kapsam:** Kocaeli'de yaklaşık 5.000 işçi

Lastik-İş Sendikası ile dört büyük lastik üreticisi arasında yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde taraflar başlangıçta uzlaşamadı; süreç arabulucu aşamasına taşındı. Sendika, üretim işçileri için kademeli zam ve sosyal haklarda ciddi artış talep ederken, işverenler teklifi birkaç kez yükseltmesine rağmen (ör. Goodyear'da ilk 6 ay için %10'dan %11'e) sendika tarafından yetersiz bulundu. Lastik-İş Genel Başkanı Alaaddin Sarı'nın işverenlere yönelik eleştirileri sonrası Goodyear'ın İzmit ve Adapazarı fabrikalarında eylemler başladı.

Sektörel Değerlendirme

Taranan haberler, eylemlerin belirli sektörlerde yoğunlaştığını göstermektedir:

- Perakende / Lojistik – Depo İşçileri: Migros ve bağlı taşeron/lojistik firmalarındaki (US Grup, HAVİ Lojistik vb.) ücret ve istihdam uyuşmazlıkları dönemin en geniş çaplı ve en çok kente yayılan eylem dalgasını oluşturmuştur.
- Madencilik: Doruk Madencilik, Özşen Madencilik, Polyak Maden ve OYAK bağlantılı Divriği madeni başta olmak üzere, Bağımsız Maden-İş ve Dev Maden-Sen'in örgütlü olduğu işletmelerde işten çıkarma, ücret/tazminat ödenmemesi ve kolluk müdahalesi vakaları yoğun biçimde görülmüştür.
- Enerji (Termik Santraller): Torku/Konya Şeker'e bağlı Soma ve Kangal santrallerinde TES-İş öncülüğünde toplu sözleşme farkı uyuşmazlıkları yaşanmıştır.
- Liman ve Nakliyat: Mersin Limanı (MİP) ve çeşitli nakliyat/lojistik işletmelerinde TÜMTİS ve Nakliyat-İş örgütlü işyerlerinde taşeronlaşma ve sendikal ayrımcılık iddiaları öne çıkmıştır.
- Otomotiv Yan Sanayi / Lastik: Temel Conta grevi ve Lastik-İş'in yürüttüğü sektörel TİS süreci, uzun soluklu ve yüksek görünürlüklü mücadelelere örnek oluşturmıştır.

- Eğitim: Özel İtalyan Lisesi grevi, özel öğretim sektöründe örgütlenmenin sınırlı ama artan bir mücadele alanı olduğunu göstermiştir.
- Kamu / Sağlık: SES, KESK, BES gibi kamu emekçileri sendikaları, sağlık ve genel kamu hizmetlerinde sendikal ayrımcılık ve mobbing iddialarıyla haberlere konu olmuştur.
- Tekstil: BİRTEK-SEN öncülüğünde İstanbul, Çorlu ve Tokat'ta tekstil işçilerinin kıdem tazminatı ve alacaklarının taksitli/geç ödenmesine ilişkin eylemler kayda geçmiştir.

İhlal Türlerine Göre Değerlendirme

Ücretlerin Ödenmemesi / Eksik Ödenmesi

Dönemin en yaygın sorunu, toplu iş sözleşmesinden doğan geriye dönük farkların, ücretlerin veya tazminatların zamanında ya da eksiksiz ödenmemesidir (Soma/Kangal, Özşen Madencilik, Doruk Madencilik, Fillamen tekstil/BİRTEK-SEN, Dardanel vakaları). Bu sorun, haberlerin yaklaşık üçte ikisinde doğrudan veya dolaylı olarak yer almaktadır.

Sendikalaşma Hakkının Engellenmesi ve Ayrımcılık

Sendikaya üye olma sürecinin ardından ya da bu süreç gerekçesiyle işten çıkarma iddiaları (Doruk Madencilik, Mersin Limanı/MİP), sendikalı işçilerin fişlenmesi ve yıldırılmaya çalışılması (Isparta Şehir Hastanesi/Genel Sağlık-İş vakası) örnekleri arasındadır.

Grev Kırıcılığı ve Kolluk Müdahalesi

Temel Conta grevinde üretim makinelerinin grev alanı dışına taşınması ve buna karşılık grev çadırının taşınmasının idari engellere takılması; Özşen Madencilik işçilerinin yürüyüşüne polis ve jandarmanın fiziksel müdahalesi, dönem içinde kolluk kuvvetlerinin işveren lehine ya da işçi eylemlerini bastırma yönünde kullanıldığı iddialarının somut örnekleridir.

Özel İtalyan Lisesinde devam eden grev sürecinde Lise yönetiminin talebi üzerine Milli Eğitim Bakanlığınca Liseye ikame öğretmen görevlendirilmesi MEB eliyle grev kırıcılığı olarak kayıtlara geçti.

Hukuki ve Cezai Süreçler

TEKEL, Bel Karper, AdkoTürk ve Polonez direnişleri gibi geçmiş dönemden süregelen mücadelelerde sendikacılara hapis ve para cezası verilmesi, dönem başında (Ocak 2026) kamuoyunda geniş yer bulan bir diğer başlıktır.

Sendikacılara ve İşçilere Yönelik Şiddet, Taciz, Gözaltı ve Tutuklama Vakaları

Taranan 288 haber üzerinde yapılan ayrı bir anahtar kelime taramasında ("saldırı", "taciz", "gözaltı", "tutuklama", "darp", "şiddet", "biber gazı", "cop", "kelepçe", "jandarma/polis müdahalesi" vb.), 50 sayfada bu tür ifadeler tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda haberlerde yer alan somut, fiziksel müdahale, gözaltı veya tutuklama içeren vakalar sınıflandırılmıştır.

Kolluk Kuvveti Müdahalesi ve Gözaltı Vakaları

Tarih	Olay / Taraf	Sendika	Müdahale Türü
01-09.02.2026	Migros işçileri – Özilhan konutu önü (Beykoz)	DGD-SEN	Tekrarlanan eylemlerde yaklaşık 100 işçi ters kelepçeyle gözaltına alındı (birden fazla tarihte); Genel Başkan Neslihan Acar da gözaltına alınanlar arasındaydı. Gözaltına alınanlar sonrasında serbest bırakıldı.
03-04.03.2026	Polyak Maden işçileri (İzmir/Kınık)	Bağımsız Maden-İş	Jandarma copla ve biber gazıyla müdahale etti; sendika avukatı Abdurrahim Demiryürek dahil birkaç işçi gözaltına alındı.
21.04.2026	Doruk Madencilik – Ankara yürüyüşü (Çalışma Bakanlığı önü)	Bağımsız Maden-İş	Biber gazlı müdahale; Örgütlenme Uzmanı Başaran Aksu ve Genel Başkan Gökay Çakır dahil 30 kişi gözaltına alındı, sonradan serbest bırakıldı.
22.04.2026	Doruk Madencilik işçileri	Bağımsız Maden-İş	110 işçi darp edilerek gözaltına alındı; Çakır ve Aksu yeniden gözaltına alındı.
28-29.04.2026	Doruk Madencilik – Enerji Bakanlığı önü	Bağımsız Maden-İş	Polis yine biber gazıyla müdahale etti; Çakır ve Aksu üçüncü kez gözaltına alındı; yaklaşık 30 işçi/sendika yöneticisi gözaltına alındı. Süreçte açlık grevi başlatıldı.
Haziran 2026	Özşen Madencilik işçileri (Tekirdağ/Süleymanpaşa)	Bağımsız Maden-İş	Polis ve jandarma işçileri darp etti; bir çevik kuvvet polisinin bir madenciye tokat attığı görüntülere yansıdı.
15.06.2026	Özel sektör / mülakat mağduru öğretmenler (Ankara)	Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası	41 öğretmen darp edilerek (bazıları ters kelepçeyle) gözaltına alındı; ayrı bir eylemde polis 4 kişiyi daha gözaltına aldı.
18.06.2026	Öğretmenler – TBMM önü	Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası	Öğretmenler Meclis önünde darp edilerek gözaltına alındı.
23.06.2026	Açlık grevindeki öğretmenler (Ankara, Madenci Anıtı yürüyüşü)	Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası	Polis biber gazıyla müdahale etti, öğretmenler yerlerde sürüklendi, 5 öğretmen gözaltına alındı; bir öğretmende olası bel kırığı bildirildi.
24.06.2026	Öğretmenler – tekrarlanan eylem	Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası	Yine biber gazı ve darp; çok sayıda öğretmen gözaltına alındı.
17.07.2026	Öğretmenler ve aileleri – Maliye Bakanlığı önü	Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası	Hak arayan öğretmenler ve anneleri darp edilerek gözaltına alındı.
22.06.2026	Temel Conta grevi (İzmir/Kemalpaşa) – grev kırıcılığı bağlamı	Petrol-İş	İşçilere göre, grev sırasında düdük çalan grevci işçiler gözaltına alınırken, hakkında çok sayıda suç duyurusu bulunan grev kırıcı patron ifadeye dahi çağrılmadı.

Tutuklama ve Yargısal Baskı Vakaları

Tarih	Kişi / Sendika	Olay
Ocak 2026	Yunus Durdu – TEKEL, Bel Karper, AdkoTürk, Polonez direnişleri	Geçmiş dönem direnişlerindeki mücadelesi nedeniyle hapis ve para cezası verildi; sendikalarca ‘emek mücadelesinin altın madalyası’ olarak nitelendirildi.
08.04.2026	Emrah Şahan – seçilmiş Şişli Belediye Başkanı	Tutuklanması sonrası belediyeye kayyum atandı; KESK’e bağlı Tüm Bel-Sen’de örgütlü çalışanların toplu iş sözleşmesi süreci kayyum tarafından durduruldu.
10.04.2026	Başaran Aksu – Bağımsız Maden-İş Örgütlenme Uzmanı	“Patronlara söz söylediği” gerekçesiyle tutuklandı (Doruk Madencilik süreciyle bağlantılı).
28.04.2026 13.05.2026	– Mehmet Türkmen – BİRTEK-SEN Genel Başkanı	Tutuklandı; tutuklu yargılandığı davada iş cinayetlerine dikkat çeken savunma yaptı (“Gaziantep’te 13 yılda en az 555 işçi öldü, bir patron dahi gözaltına alınmadı”). 58 gün tutuklu kaldıktan sonra ilk duruşmada beraat etti.

İşyerinde Fiziksel/Psikolojik İstismar ve İş Güvenliği Kaynaklı Şiddet

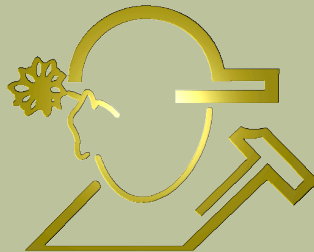
Doğrudan kolluk müdahalesi kategorisinde olmasa da dönem içinde işyerinde yaşanan fiziksel/psikolojik istismar ve ağır iş güvenliği ihlalleri de kayda değerdir. Her gün en az 6 işçi çalışırken hayatını kaybedip, işyeri cinayetlerine kurban gitmektedir. Çocuk iş cinayetleri artarak devam ediyor. Haberlere yansıyan araştırma raporları MESEM (Mesleki Eğitim Merkezi) öğrencilerinin %53,6’sının işyerinde fiziksel veya psikolojik şiddete maruz kaldığı, dönem içinde 18 çocuğun iş cinayetlerinde yaşamını yitirdiğini ortaya koydu.

Sonuç ve Değerlendirme

Ocak-Temmuz 2026 döneminde basına yansıyan 288 haber üzerinden yapılan bu içerik analizi, Türkiye’de sendikal hak ve özgürlük alanının; ücret ve toplu sözleşme uyuşmazlıkları, sendikal örgütlenmeye yönelik ayrımcılık ve zaman zaman kolluk müdahalesiyle iç içe geçen bir mücadele alanı olarak varlığını sürdürdüğünü göstermektedir. Dönem boyunca mücadele yalnızca ücret artışı veya toplu iş sözleşmesi talepleriyle sınırlı kalmamış; sendikal özgürlük, iş güvencesi, toplu pazarlık, grev hakkı, sosyal haklar, güvenli çalışma koşulları ve barışçıl eylem özgürlüğü gibi başlıklar etrafında da şekillenmiştir.

İşçilerin önemli bir kısmı, kazanılmış toplu sözleşme haklarının, özellikle geriye dönük farkların, fiilen ödenmemesi nedeniyle eyleme geçmiştir; bu durum, sözleşme metninin varlığının tek başına yeterli güvence sağlamadığını göstermektedir. Sendikal hak ve menfaatlerin kazanılmasında işvereni masaya çekmek başka, sonrasında imzalanan toplu iş sözleşmesini uygulamak ise bir başka mücadele alanı olmuştur.

Sonuç olarak Ocak-Temmuz 2026 dönemi ücret ve geçim mücadelesinin, toplu pazarlık uyuşmazlıklarının, sendikal örgütlenme hakkına ilişkin sorunların, iş güvencesi taleplerinin ve hak arama eylemlerine yönelik müdahalelerin eş zamanlı biçimde gündemde olduğu bir dönem olarak değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeleri dikkate almadan Türkiye’deki sendikaların durumunu ve mücadelesini Temmuz 2026 sendika üye istatistiklerini sunduğu salt sayısal veriler üzerinden değerlendirmek hatalı olur. Dolayısıyla sendika istatistiklerinin ayrı bir dili var. Anlamak ve o dili konuşmak gerek...

**FIŞEK ENSTİTÜSÜ ÇALIŞAN ÇOCUKLAR
BİLİM VE EYLEM MERKEZİ VAKFI**